

REGERINGEN

Miljödepartementet

Regeringsbeslut 2

2010-03-04

M2009/1517/F/M
(slutligt)

Länsstyrelsen i Norrbottens län
Miljöprövningsdelegationen
971 86 LULEÅ

Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av vindkraft i Markbygden, Piteå kommun

Regeringens beslut

Regeringen tillåter, med den begränsning som kan följa av villkoren, att högst 1 101 vindkraftverk med en totalhöjd på högst 200 meter anläggs och drivs inom fastigheterna Piteå Kronopark 1:57, Hultet 1:3 och Åträsk 8:1 i Piteå kommun. Utbyggnaden ska ske inom det område som benämns Utredningsområde och som markerats på karta på s. 10 i Teknisk beskrivning, daterad 2008-05-26, i ansökan.

De byggnads- och anläggningsåtgärder som krävs för verksamheten ska ha vidtagits senast den 31 december 2021. Tillåtligheten förfaller för den del av verksamheten för vilken sådana åtgärder inte har vidtagits vid denna tidpunkt.

Tillåtligheten gäller i 30 år från den dag Markbygden Vind AB (bolaget) anmäler till Länsstyrelsen i Norrbottens län att verksamheten eller del av denna tagits i drift.

För tillåtligheten gäller följande villkor.

1. Varje enskilt vindkraftverks exakta placering och utformning inom utredningsområdet ska vara godkänd av Försvarsmakten innan byggnads- och anläggningsarbetet för verket påbörjas.
2. Den inom utredningsområdet närmare placeringen och utformningen av vindkraftverk och vägar ska, i samråd med Länsstyrelsen i Norrbottens län och berörda samebyar, ske så att påverkan på rennäringens drivande så långt möjligt begränsas. Bolaget ska vidta åtgärder i syfte att kompensera för det intrång som verksamheten förorsakar rennäringen i utredningsområdet och omkringliggande områden.

3. Bolaget ska, i samråd med länsstyrelsen och berörda samebyar, upprätta ett program för och utföra undersökningar av vindkraftsanläggningens påverkan på rennäringens bedrivande. Undersökningarna, som ska bekostas av bolaget, ska avse påverkan under byggnads- och anläggningsarbetena och under driften i jämförelse med förhållandena innan uppförandet. Programmet ska godkännas av länsstyrelsen. Byggnads- och anläggningsarbetena får inte påbörjas innan länsstyrelsen godkänt programmet.

4. Den inom utredningsområdet närmare placeringen och utformningen av vindkraftverk och vägar ska, i samråd med länsstyrelsen och Piteå kommun, ske så att påverkan på naturvärdena så långt möjligt begränsas.

5. Bolaget ska, i samråd med länsstyrelsen och Piteå kommun, upprätta ett program för och utföra undersökningar av vindkraftsanläggningens påverkan på flora och fauna, i synnerhet fåglar. Undersökningarna, som ska bekostas av bolaget, ska avse påverkan under byggnads- och anläggningsarbetena och under driften i jämförelse med förhållandena innan uppförandet. Programmet ska godkännas av länsstyrelsen. Byggnads- och anläggningsarbetena får inte påbörjas innan länsstyrelsen godkänt programmet.

6. Ljudnivån från vindkraftverken får som begränsningsvärde inte överskrida en ekvivalent ljudnivå på 40 dBA utomhus vid bostäder. I det område vid Bänkerträsk där detaljplaneläggning pågår får ljudnivån från vindkraftverken som begränsningsvärde inte överskrida en ekvivalent ljudnivå på 35 dBA utomhus vid bostäder.

7. Befintliga uteplatser, eller om sådana saknas, ett område om 5×5 meter intill befintliga bostadshus, får inte belastas med en faktisk skuggbildning överstigande åtta timmar per kalenderår. Varaktigheten av skuggbildningen får uppgå till högst 30 minuter per dygn.

8. Vid nedläggning av verksamheten ska åtgärder för återställning vidtas av bolaget. Verksamheten ska anses som nedlagd om verksamhet för elproduktion inte har bedrivits under en sammanhängande tid av två år. Länsstyrelsen får besluta i vilken omfattning verk, fundament, maskinhus, transformatorer, ledningar och övrig utrustning ska tas bort av bolaget och vilka övriga åtgärder som krävs för att återställa området i så nära ursprungligt skick som möjligt.

Regeringen överlämnar ärendet till Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Norrbottens län för fortsatt prövning av bolagets ansökan om tillstånd enligt miljöbalken.

Ärendet

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Norrbottens län har med eget yttrande överlämnat till regeringens prövning frågan om tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken av planerad storskalig vindkraftsetablering inom den del av Piteå kommun som kallas Markbygden.

Bakgrund

Bolaget har hos Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Norrbottens län ansökt om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till att anlägga och driva ett stort antal vindkraftverk inom Markbygdenområdet i Piteå kommun. Efter begäran från Kommunfullmäktige i Piteå kommun beslutade regeringen den 25 september 2008 att förbehålla sig tillåtlighetsprövningen enligt 17 kap. miljöbalken.

Bolaget har framhållit att det sammantagna projektet med de kringverksamheter som planeras är av synnerligen stor omfattning. Stora synergieffekter förväntas bl.a. vad avser förutsättningar för befolkningsutveckling och samhällsservice. De bedömda investeringarna för vindkraftutbyggnaden uppgår till 40-60 miljarder kronor. För att tillförsäkra regionen etablering av tillverkningsenheter och satsningar i övrigt behöver tillåtligheten av verksamheten och dess omfattning klargöras i ett tidigt skede. En mer detaljerad redovisning av vindkraftverkens, vägarnas och ledningarnas lokalisering samt utformningen av anläggningen över huvud taget, liksom en mer detaljerad bild av bedömda miljökonsekvenser, avser bolaget att till tillståndsmyndigheten redovisa för sex olika delområden efter ett beslut av regeringen om tillåtlighet. Kompletteringarna kommer att innehålla de närmare uppgifter som kan krävas för tillståndsprövningen och villkorsskrivningen. Uppförandet av anläggningen kommer av nödvändighet att ske under flera år.

Två pilotprojekt, Dragaliden och Stor-Blåliden, som ligger i anslutning till här aktuellt projekt, tillståndsprövas enligt miljöbalken i särskild ordning.

Bolagets ansökan

Yrkanden

Bolaget har yrkat att miljöprövningsdelegationen lämnar bolaget tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken att i huvudsaklig överensstämmelse med ansökningsinnehåll i fastigheterna Piteå Kronopark 1:57, Hultet 1:3 och Åträsk 8:1 i Piteå kommun få anlägga och driva upp till 1 101 vindkraftverk med en totalhöjd på högst 200 meter.

Bolaget har begärt att få precisera sina yrkanden vad avser igångsättningsstider och andra formella frågor när frågan om tillåtlighet avgjorts.

Lokalisering

Det område som omfattas av ansökan, benämnt utredningsområdet, är ca 450 km² (45 000 ha) stort och ligger mellan Åbyälven i söder och Lillpiteälven i norr inom Markbygdenområdet. Markbygden är ett långsträckt, svagt välvt höjdparti inom de sydostliga delarna av Norrbottens län. Höjdpartiet är orienterat i nordväst-sydostlig riktning mellan Fagerheden i öster och lappmarksgränsen i väster.

Piteå kommun har utarbetat och antagit en fördjupad översiktsplan för landsbygdsområdet i Piteå kommun med ett utpekade utredningsområde för vindkraft. Det ansökta området sträcker sig något utanför det i översiktsplanen utpekade området för vindkraft, t.ex. vid Långtjärnberget och Bänkerberget samt nordväst om byn Storgranliden. Inga gällande detaljplaner eller områdesbestämmelser berörs av tillståndsansökan. Piteå kommun har för avsikt att detaljplanelägga ett område för fritidsbebyggelse i anslutning till Bänkerträsket.

Teknisk beskrivning

I Markbygdenområdet finns mycket gynnsamma vindenergier. Bolaget har som mål att etablera vindkraftverk i Markbygdenområdet med en sammanlagd installerad effekt på 2 500-4 000 MW. Detta motsvarar en elproduktion på 8-12 TWh per år, beaktat att utvecklingen avseende installerad effekt per verk fortskrider.

Den fortgående, snabba teknikutvecklingen gör det omöjligt att i detalj fastlägga lämplig verkstorlek för Markbygdens olika utbyggnadsetapper, som kommer att pågå stegvis fram till strax efter 2020. Antalet olika verk beror mycket på hur utvecklingsarbetet med och testerna av de större verkstyperna framskrider. För att konkretisera etableringen har i ansökan använts två typer av verk, en som representerar en i dag beprövad typ och en som representerar framtidens stora multimegawattverk. Pilotprojektet i Dragaliden byggs ut med 12 väl utprovade verk med vardera 2 MW installerad effekt, 82 meters rotordiameter och en tornhöjd på 70-138 meter. I pilotprojektet i Stor-Blåliden avser bolaget att testa 8 prototypverk med 6 MW installerad effekt, 126 meters rotordiameter och en tornhöjd på 137 meter. Sannolikt kommer dock den slutliga utbyggnaden att baseras på både dagens 2 MW-verk och framtida 6 MW-verk, med uppgraderingar till ca 3 MW respektive 8 MW och med eventuella mellanformer.

Strävan är att i de bästa vindlägena nyttja verk med så hög installerad effekt som möjligt per verk. Med högre verk når man upp till säkrare och starkare vindar och med större rotor kan man fånga in mer av vindens energi. Tillsammans gör detta att det finns tydliga fördelar med större vindkraftverk. Större verk kräver större inbördes avstånd och leder därför till lägre vägutbyggnadsbehov och minskad påverkan på landskapet per installerad megawatt. Om endast det mindre vindkraftverket blir aktuellt för hela området skulle drygt 1 100 verk kunna uppföras. Om

endast verk av den större typen skulle vara aktuellt kommer det sannolikt att röra sig om 600-800 verk.

Typ av fundament och fundamentets storlek beror på markförhållandena på varje plats. Torn med 100 meters höjd kräver fundament med ca 2 meters djup och ca 17 meters diameter. De högre tornen med ca 140 meters höjd kräver fundament med ungefär samma djup, men en diameter på 20-30 meter. Etableringsytan kring varje vindkraftverk är 1 200-3 200 m².

Verksamheten kommer att ställa betydande krav på anpassning av infrastruktur m.m. Stamledningsnätet mellan norra och södra Sverige kommer att behöva förstärkas. Anslutningen till befintligt elnät kommer att ske genom luftledningar från ställverk. Inom områdena kommer huvudsakligen markförlagda ledningar utmed väggkropparna att användas. Även vägnätet kommer att behöva förstärkas. Anläggningen kommer att möjliggöra en anslutning till det befintliga skogsbilvägnätet, men betydande nyanläggning av vägar, totalt 300-500 km, kommer att behövas. För att bl.a. förse vindkraftprojektet med grus till vägbyggnad och betong till fundament och torntillverkning kommer det att i regionen behöva etableras nya täkter och anläggningar för betongtillverkning.

Efter anläggningens tekniska och ekonomiska livslängd, som preliminärt uppskattas till 20-30 år, monteras anläggningen ned för återvinning. Mark och landskapsbild kan återställas inom ett år efter det att anläggningen tagits ur drift. Återställandet bedöms orsaka mindre störningar än byggskedet, men kommer att kräva tunga transporter till och från området i samband med resning av kranar och nedmontering.

Miljökonsekvensbeskrivning

Markanvändningen i utredningsområdet är till stor del dominerad av skogsbruk. Kring byar och enskilda gårdar finns viss åkermark som i stort sett i dag står utan hävd. Rennäringen är areellt sett en mycket betydelsefull markanvändning i Markbygden.

Markbygden är en långsträckt, svagt välvd höjdplatå som täcks av ett flackt skogs- och myrlandskap. I de flacka, vida dalgångarna mellan höjdyggarna finns i regel långsträckta kärr och mindre bäckar. Utredningsområdet är fattigt på sjöar. Nästan hela utredningsområdet ligger över den högsta kustlinjen som i den här delen av Norrbotten finns ca 220 meter över havet. De högsta höjderna, mer än 500 meter över havet, finns i den inre, västra delen av området. Avståndet till fjällkedjans närmaste utlöpare är drygt 150 km, medan områdets östliga delar ligger ca 30 km från kusten.

En vindkraftsanläggning med den omfattning som planeras kommer att dominera hela landskapet över ett stort område, varför konsekvenserna för landskapsbildningen betraktas som stora. Etableringens storlek, både till

antal verk och verkstorlek, kommer att innebära att den dominerar området oavsett landskapstyp. Den direkta påverkan på landskapet sker genom den fysiska etableringen med fundament, vägar och kraftledningar. Den indirekta påverkan består av att vindkraftverk blir synliga på långt avstånd. Utredningsområdet har på grund av den glesa bebyggelsen mycket få konstgjorda ljuskällor. Nattetid syns verken på grund av den hinderbelysning som behövs för att vindkraftverken ska kunna upptäckas av luftfarten. Med högintensiv hinderbelysning på toppen av varje generatorhus kan påverkan på landskapsbilden nattetid bli betydande. Anläggningens storlek, både till antal verk och verkens storlek, motiverar dock en anpassad lösning för utredningsområdet. En lämplig anpassning bedöms vara att endast vindkraftparkens yttre begränsning markeras.

Utredningsområdet omfattar en stor areal och tillsammans med det tillkommande vägsystemet kommer vindkraftsanläggningen att förändra förutsättningarna för naturmiljöerna. De naturvärden som finns i dag i Markbygdenområdet är i regel samlade i dalgångarna, antingen utmed vattendrag eller i form av stora, långsträckta våtmarker, merparten av dem hydrologiskt opåverkade. Både i det omgivande landskapet och i utredningsområdet är dock andelen natur med ett formellt naturskydd låg. Inget område som bedömts vara av riksintresse för naturvärden finns inom utredningsområdet.

Inom utredningsområdet finns fyra Natura 2000-områden, dvs. områden som har valts ut av Sverige och antagits av Europeiska kommissionen som områden av gemenskapsintresse enligt rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, det s.k. art- och habitatdirektivet. Tre av områdena utgörs av älvar och i första hand berörs Åbyälvens (SE0820433) tillhörande biflöden och sjöar och i andra hand små biflöden till Byskeälven (SE0820432) och Piteälven (SE0820434). De arter som är anledning till att områdena pekats ut som Natura 2000-områden är utter, lax, stensimpa och flodpärlmussla. Det fjärde Natura 2000-området, Svartliden (SE0820024), är det enda skogliga objekt med högsta skyddsvärde som ingår i utredningsområdet. De naturtyper som finns i området och som listas enligt art- och habitatdirektivet samt är anledningen till att området pekats ut som Natura 2000-område är västlig taiga, skogsbevuxen myr och näringsrik granskog. De två första är prioriterade naturtyper enligt direktivet. Utöver detta utgör arten lappranunkel grund för utpekandet. Vindkraftsutbyggnaden kan tänkas påverka några biflöden i älvarnas vattensystem direkt eller indirekt, och i mindre utsträckning även de skyddade skogsobjekten. Med skadelindrande åtgärder bedöms dock projektet sammantaget få obetydliga konsekvenser för särskilt utpekade naturmiljöer och vattenområden.

Inom utredningsområdet finns sammanlagt ca 120 hektar naturreservat, uppdelade på två skogsreservat, Svartliden och Dubblabergen. På grund av den låga andelen naturskyddad skog i det omgivande landskapet har dessa områden ett högt landskapsekologiskt värde för många tillbaka-

trängda arter. För Sodokberget i utredningsområdets västra del har länsstyrelsen påbörjat reservatsbildning. Inom utredningsområdet finns även två biotopskyddade områden, Bäckmyran (gammal naturskogsartad tallskog) och Altemyrhällorna (gammal naturskogsartad barrblandskog med lövinslag). Dessa områden undantas från utbyggnad. Gammal skog där biotopskydd förbereds ska lämnas orörd. Utredningsområdet är rikt på våtmarker och fem av dessa har bedömts ha mycket höga naturvärden (klass 1) vid länsstyrelsens våtmarksinventering. Vidare finns inom utredningsområdet 21 våtmarker som bedömts ha höga naturvärden (klass 2). De stora våtmarkerna har få motsvarigheter i sydöstra Norrbotten och har därigenom ett stort värde i ett landskapsperspektiv. Projekteringen av vindkraftsanläggningen kommer att undvika vägar och anläggningsytor i eller intill de högst värderade våtmarkerna (klass 1 och 2 enligt våtmarksinventeringen). Exploateringen kommer i huvudsak att koncentreras till de ytor i skogslandskapet som har omformats av storskogsbruket.

Flera arter som är utpekade i antingen art- och habitatdirektivet eller i rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar, det s.k. fågeldirektivet, förekommer i Markbygden. Av de däggdjur som är utpekade i art- och habitatdirektivet återfinns björn och utter, medan lodjur och varg ses tillfälligt. Av andra djurgrupper återfinns lax, stensimpa och flodpärlmussla i områdets vattensystem, främst i Åbyälven. Av de fågelarter som förekommer i området omfattas 25 arter av fågeldirektivet medan 15 av fågelarterna är upptagna på den svenska rödlistan enligt Artdatabanken (2005). I nationellt perspektiv är bivråken områdets mest hotade fågelart. Fågelfaunan kan påverkas på flera sätt av en vindkraftsutbyggnad och påverkan kan grovt delas in i förluster av livsmiljö, störningar och ökad dödlighet. Inga liknande exempel på storskaligt utbyggda vindkraftsparker finns för jämförelse i landet eller i norra Europa. Hur vindkraftsparken påverkar större fåglar som flyttar på bred front genom området är därför svårt att bedöma. Inga större sträckleder för flyttande fåglar genom området är kända. En art som bedöms kunna drabbas negativt av förluster av livsmiljöer är tjädern. Den trivs i ett varierat landskap med våtmarker och torrare partier och finns trots skogsbrukets inverkan fortfarande med en relativt stark stam i området. Ett flertal spelplatser är kända inom utredningsområdet. Hur tjädern påverkas av vindkraftsutbyggnad i skogslandskapet är dåligt känt.

En vindkraftsutbyggnad i området innebär en risk att fåglar kolliderar med verken men också med nyanlagda luftledningarna. En särskilt uppmärksam risk med vindkraft är att fåglar, särskilt stora rovfåglar, dödas av verkens vingar. Studier från Smøla i Nordnorge visar att fåglar dödas oberoende av väderlek och siktförhållanden. I Markbygden är det främst kungsörn och till viss del även andra rovfågelarter som skulle kunna råka ut för detta. Under 2008 har de häckande kungsörnarna i området framgångsrikt kartlagts vilket ger bra förutsättningar för att genom skadelindrande åtgärder ta hänsyn till örnstammen vid en utbyggnad.

Bolagets samlade bedömning är att konsekvenserna för fågelfaunan blir små. En utbyggnad bedöms kunna få måttliga konsekvenser på några arter.

Inom och nära utredningsområdet för vindkraftsanläggningen finns några av Piteå kommuns största sammanhängande obrutna områden. Dessa väglösa vildmarksområden har stort värde för friluftslivet och rekreationen eftersom de ger en känsla av ostördhet. Friluftslivet i Markbygden handlar mycket om jakt, fiske och skoteråkning. Även bär- och svampplockning är viktigt. Möjligheterna att faktiskt utöva aktiviteterna kommer nästan inte alls att påverkas, men upplevelsorna förändras. För jägare, fiskare och skoteråkare kommer upplevelsen av ostörd vildmark att minska. Inget område som bedömts vara av riksintresse för friluftsliv ligger inom utredningsområdet.

Följande typer av områden och hänsynsytor inom Markbygdens utredningsområde kommer generellt att undantas från placering av vindkraftverk:

- Natura 2000-områden, naturreservat, biotopskydd och våtmarker av klass 1 och 2
- inom 200 meter från allmänna vägar och järnvägar
- inom 150 meter från sjöar med strandskydd
- lågpartier nära berg
- mark som sluttar brantare än 10 procent
- områden som i huvudsak ligger utanför det som anges som utredningsområde för vindkraft i kommunens översiktsplan.

Bolagets samlade bedömning är att de övergripande konsekvenserna för naturmiljöerna blir små trots projektets storlek. De viktigaste förklaringarna är att högt värderade områden förekommer främst utanför utredningsområdet samt att projektets faktiska markpåverkan är liten. Även om utredningsområdet täcker en yta om 450 km² kommer faktisk markpåverkan utgöra endast ca 15 km² inberäknat uppställningsytor, nya vägar och ytor för nya kraftledningar.

Ljudnivåerna kring Bänkerträsket och Kolerträsket har beräknats för olika verklokaliseringar. Dessa beräkningar visar att det är möjligt att uppnå ljudnivåer klart under 40 dBA och ända ned till 35 dBA som utgör riktvärdet för friluftsområden. Härvid reduceras dock antalet verk. Sammantaget har bolaget bedömt att riktvärdet kan klaras för all samlad bebyggelse inom området och i områdets närhet. För enskilda hus behöver en avvägning göras i samråd med den som blir berörd i vilken mån verk ska tas bort/flyttas eller om det är bättre att eftersträva en överenskommelse kring fastighetsinlösen, skyddsåtgärder, kompensationsåtgärder, omlokalisering av verk m.m.

Vindkraftverkens rotorblad kan under vissa omständigheter kasta rörliga skuggor som kan upplevas som störande. Skuggeffekten avtar snabbt på

längre avstånd och på 600-1 000 meters avstånd blir skuggorna så diffusa att de blir svåra att uppfatta, eftersom rotorbladen då täcker en så liten del av solskivan. Skulle störande skuggor uppträda kan berörda vindkraftverk utrustas med automatik för avstängning för att kunna begränsa drifttiden om problem uppstår. Skuggeffekten kommer med en kombination av genomtänkt verklokalisering och skyddsåtgärder att kunna begränsas till högst åtta timmar faktisk skuggtid per år i alla störningskänsliga platser i Markbygden. Bolaget har bedömt att infraljud inte utgör något problem. Lågfrekvent ljud bedöms ligga väl under Socialstyrelsens riktvärde för bedömning av risk för olägenhet för människors hälsa. Vibrationer i marken bedöms inte ge några konsekvenser för människors hälsa. Exponeringen av magnetfält för boende i närområdet är obetydlig. Vidare bedöms risken för olyckor sammantaget vara mycket låg.

Som alternativ till det sökta huvudalternativet har bolaget beskrivit olika lokaliserings- och utformningsalternativ samt ett nollalternativ, dvs. konsekvenserna av att verksamheten inte kommer till stånd. Den troliga följden av nollalternativet är att energibehovet täcks upp av annan elproduktion i Sverige eller någon annanstans i Europa. De enda förnyelsebara energislag som är så tekniskt utvecklade att de kan komma att utnyttjas i större skala är vindkraft och vattenkraft. För en produktion i vattenkraftsalternativet motsvarande den planerade i Markbygden krävs en utbyggnad av två av de fyra nationalälvarna och två av de sista stora skogsälvarna, vilket skulle få oåterkalleliga skador. Markbygden bedöms ge betydligt mindre påverkan på natur och människor än en utbyggnad av de fyra älvarna skulle göra. Sammantaget har bolaget bedömt att det finns få, om ens något, områden i landet som har motsvarande goda förutsättningar som Markbygden för storskalig vindkraftsetablering.

Rennäringen

Vindkraftsetableringen berör en mycket stor andel av Östra Kikkejaure samebys betesmarker och då i huvudsak samebyns vinterbetesmarker. Västra Kikkejaure och Semisjaur-Njarg samebyar berörs också men i mindre grad. Östra och Västra Kikkejaure är skogssamebyar och Semisjaur-Njarg är en fjällsameby. Till skillnad från fjällsamebyarna har skogssamebyarna sina åretruntmarker i skogslandskapet nedanför fjällen. Skogssamebyarnas områden är därigenom mindre vidsträckta än fjällsamebyarnas vilket leder till att skogssamebyarna rör sig kortare sträckor och har kortare flyttningar av sina renar. Gemensamt för alla berörda samebyar är den årscykel som innebär flyttningar mellan kustlandet och marker i väster. I kustlandet finns samebyarnas vinterbetesområden. För de berörda samebyarna utgör vinterbetesmarkerna den huvudsakliga begränsande faktorn vad avser antalet renar som kan hållas inom renskötseområdena.

I bolagets separata utredning ”Vindkraftprojektet Markbygden inom Östra Kikkejaure sameby – Analys av socio-ekonomiska konsekvenser för samebyn” beskrivs samebyns förutsättningar och samebyarnas mark-

användning. Bland de konsekvenser som beskrivs finns såväl direkta som indirekta effekter. Till de direkta effekterna räknas t.ex. förlust av betesmark eller hel eller partiell utslagning av en flyttled eller ett rengärde. Till indirekta effekter räknas sådant som överbetning i andra vinterbetesområden, konflikter inom samebyn eller konflikter med andra samebyar till följd av att renarna stöts undan från det påverkade området.

Östra Kikkejaure skogssameby har sedan vinterbetesmarkerna gränsbestämde 1980 ingen egen stor dalgång att följa. Renens naturliga vandringmönster stämmer inte med hur landskapet ser ut vilket innebär att renskötarna måste arbeta hårt för att hålla renarna inom samebyns marker. Flera gånger per år ska renarna korsa de olika älvarna och de höjdryggar som reser sig mellan älvdalarna. Östra Kikkejaure sameby består av nio renskötande medlemmar med ett högsta tillåtna renantal om 4 000 renar i vinterstam. Nyttjandet av Markbygdenområdet varierar mycket från år till år beroende på väder, vind och gruppindelningar. Oftast används området under hösten och fram till jul mer eller mindre varje år. Även under tidig höst tillgodogör sig renarna barmarksbete här innan sarvslakten och under vårflyttningen passerar många av samebyns renar genom eller förbi Markbygdenområdet. Inom utredningsområdet har kärnområdena Åbyälven och Fagerheden, ett rastbete vid Långtjärnberget samt flera av samebyns flyttleder pekats ut som områden av riksintresse för rennäringen enligt 3 kap. 5 § miljöbalken.

Yttranden till miljöprövningsdelegationen

Försvarsmakten har framfört att det finns konflikter mellan vindkraftsetableringen och totalförsvarets intressen i Markbygdenområdet. En slutsats av genomförd analys är att ju större verk och ju längre avstånd mellan dem desto mindre är risken för konflikter med totalförsvarets intressen. Alternativet med färre och större verk förordas. Det är dock orealistiskt att alla föreslagna verk kan byggas. I den bedömning av antal verk som kan byggas utan att konflikt uppstår med totalförsvarets intressen har redan en flyttning av vissa verk tagits med. Skulle alla föreslagna verk byggas skulle det bli fråga om mycket omfattande omflyttningar och ombyggnader som rör även andra platser än de inom Markbygdenområdet.

Kommunstyrelsen i Piteå kommun har framhållit att föreslagen vindkraftsetablering kommer att ge en betydande lokal sysselsättningseffekt både under uppbyggnads- och driftsperioden. Landskapsbilden kommer att påverkas och det är därför viktigt att vid en exploatering överväga alla relevanta miljöaspekter så att eventuella negativa konsekvenser minimeras. Värdet av de positiva effekterna bedöms vara avsevärt större än värdet av de negativa konsekvenserna och kommunstyrelsen ställer sig mycket positiv till aktuell tillståndsansökan.

Miljö- och byggnämnden i Piteå kommun har anfört bl.a. följande. Nämnden är positiv till vindkraftsetablering i Markbygden. Vindkraftverken

kommer att prägla de nordvästra delarna av kommunen eftersom de placeras på flera höjdområden. Den visuella påverkan kommer att bli betydande från flera platser med vida vyer och upplevelsen av landskapets karaktär kommer att förändras mycket påtagligt. Konsekvenserna för miljö, natur, hälsa och säkerhet kommer att variera i de olika delområdena. Uppförandet av så många verk inom ett så stort område kan behöva begränsas i hela eller delar av de olika delområdena efter kompletterande utredningar och behövt hänsynstagande som t.ex. kompensationsåtgärder och skyddsavstånd.

Sametinget har avstyrkt att tillstånd lämnas och anfört bl.a. följande. Det finns i dag en bristfällig forskning kring vindkraftens effekter och påverkan på rennäringen. Konsekvenserna för det samiska kulturlandskapet och den traditionella samiska kunskapen är mycket bristfälligt beskrivna. Den samiska kulturmiljön, både genom sina fasta fornlämningar men även genom sin immateriella funktion, där språket och landskapets betydelse är kopplat till traditionell samisk kunskap, har stor betydelse för området och för de samer som i dag lever och verkar där. Samerna som urfolk har genom folkrätten en internationell och nationell rätt till självbestämmande och kulturell- och språklig utveckling. *Sametinget* har bedömt att möjligheterna att bedriva en traditionell, ekonomiskt, ekologiskt och kulturellt hållbar, rennäring inom det aktuella området omöjliggörs, vilket på sikt hotar den samiska kulturen i ett lokalt, men även nationellt perspektiv. Vindkraftsetableringen kommer påtagligt försvåra rennäringens bedrivande enligt 3 kap. 5 § miljöbalken.

Svenska samernas riksförbund har motsatt sig att tillstånd ges och anfört bl.a. följande. Det är mycket svårt, om inte omöjligt, att förutsäga vilka effekter en vindkraftsetablering skulle få för Östra Kikkejaure sameby. Samebyn skulle dock inte kunna fortsätta att bedriva renskötsel på det sätt man gör i dag. En etablering skulle leda till att en samisk traditionell renskötsel med naturlig vandring och förflyttning mellan olika områden omöjliggörs. Även om de åtgärder som föreslås genomförs är de återstående konsekvenserna mycket stora.

Östra Kikkejaure sameby har yrkat att tillstånd inte ska ges till vindkraftsetableringen och framfört bl.a. följande. I stort sett hela området kommer att förläggas i samebyns vinterbetesmarker. Renarna kommer att undvika området under de år då byggnationerna pågår på grund av de störningar byggverksamheten genererar. Splittring av hjordarna kommer att uppstå. Det kommer inte att vara möjligt att använda helikopter i eller nära vindkraftsparken på grund av att vindkraftverken innebär en säkerhetsrisk för flygning. Helikoptern är ett viktigt hjälpmedel i rennäringen. Samebyn kommer inte att kunna fortsätta att bedriva renskötsel på det sätt man gör i dag och en industri av detta slag med alla sina följd-effekter omöjliggör renskötsel för samebyn. Samebyn anser att försiktighetsprincipen måste vara vägledande och att man i bedömningen av konsekvenserna för rennäringen måste utgå från att renens undvikelse-

och spridningseffekter blir så stora att området inte längre kan nyttjas. En reduktion av renantalet är absolut inte en aktuell lösning. De skadeförebyggande åtgärder som bolaget redovisat uppväger inte de skador som drabbar samebyn av exploateringen.

Semisjaur-Njarg sameby har avstyrkt bolagets ansökan med hänvisning till att bolaget inte velat komplettera ansökan med korrekta faktauppgifter avseende Storsundsområdets tillhörighet. I miljökonsekvensbeskrivningen antyds att det forna konventionsområdet Storsund en gång tillhört Östra Kikkejaure. Detta påstående tillbakavisas klart av Semisjaur-Njarg sameby eftersom samtliga myndighetsbeslut och rättsinstanser klart har sagt att Storsundsområdet tillhör Semisjaur-Njarg sameby. Östra Kikkejaure sameby ska helt klart kompenseras för det intrång som vindkraftsanläggningen innebär men detta ska inte ske på bekostnad av övriga renskötare och samebyar i området.

Till miljöprövningsdelegationen har också kommit yttranden från Föreningen Kolerbygdens landskapsskydd, Jägarnas Riksförbund Piteå Viltvårdsavdelning, NordVitamin AB och ett flertal enskilda fastighetsägare. Samtliga har ställt sig tveksamma till eller avstyrkt den sökta vindkraftsetableringen.

Miljöprövningsdelegationens yttrande till regeringen

Miljöprövningsdelegationen har i sitt yttrande ansett att bolagets begäran att totalt få anlägga och driva 1 101 vindkraftverk kan tillåtas i den utsträckning etableringen av vindkraft inte kommer i konflikt med totalförsvarets intressen. Vidare har miljöprövningsdelegationen föreslagit att tillåtlighetsbeslutet förenas med villkor avseende buller, skuggor, undersökningsprogram för faunan samt kompensationsåtgärder för rennäringen. Miljöprövningsdelegationen har vidare ansett att miljökonsekvensbeskrivning, den socio-ekonomiska konsekvensanalysen och övrigt ingivet material ger en tillräckligt klar bild av den planerade verksamheten för att tillåtlighetsfrågan ska kunna bedömas.

Vid tillåtlighetsbedömningen måste en mängd avvägningar göras mellan intresset av att öka andelen förnyelsebar energi och andra viktiga och skyddsvärda intressen. Den svåraste avvägningen avser påverkan på rennäringen. Det högsta antalet tillåtna renar som samebyarna i Sverige får ha uppgår till ca 284 000 stycken varav de norrbottniska skogssamebyarnas andel uppgår till 32 600 stycken. Det undersökningsområde som bolagets ansökan avser utgör ca tre procent av den totala areal som används för skogsrenskötsel i Sverige. Den påverkan på rennäringen som den planerade etableringen av vindkraft kan förväntas medföra går inte att säkert fastställa. I det värsta tänkbara scenariot bedöms dock inom nämnda utredningsområde 26 procent av Östra Kikkejaure samebys vinterbetesmarker kunna bli obrukbara. Det skulle kunna medföra att det högsta tillåtna antalet renar för samebyns del måste minskas med 1 000 av sammanlagt 4 000 djur som samebyn får hålla i dag.

Vindkraftparken i Markbygden kan fullt utbyggd utgöra 80-120 procent av det nationella planeringsmål på 10 TWh som har fastställts av riksdagen för vindkraft 2015. Etablering av vindkraft i Markbygden torde i väsentlig utsträckning kunna bidra till att uppfylla de nationella mål som finns inom klimatområdet. Det mycket stora intresset att öka andelen förnyelsebar energi i det svenska energiförsörjningssystemet och vindkraftparkens relativt sett begränsade påverkan på rennäringen och skogsrenskötseln i stort i Sverige talar för att vindkraftparken kan tillåtas. Åtgärder bör vidtas i den utsträckning det kan anses vara möjligt och rimligt för rennäringens intresset och vindkraftsintresset att samexistera i området. Dock görs bedömningen att vindkraftsintresset bör äga företräde i de fall samexistens inte bedöms vara möjlig.

Yttranden till regeringen

Rennäringsdelegationen i Norrbotten har framfört att planerad vindkraftsetablering i Markbygden kommer, fullt utbyggd, få mycket stora negativa effekter för i första hand den berörda samebyn, Östra Kikkejaure. Ca 26 procent av samebyns vinterbetesmarker kan komma att bli obrukbara vilket kan medföra att samebyns renantal måste reduceras i motsvarande grad, från nuvarande 4 000 renar till ca 3 000 renar. Detta skulle innebära ett stort ekonomiskt avbräck för samebyn. Rennäringsdelegationen har påtalat det orimliga i att enskilda företagare under en lång följd av år – i första hand under tiden ärendet prövas i olika instanser – ska sväva i ovisshet om etableringens konsekvenser för den egna verksamheten. Regeringen bör snarast möjligt utreda och ta ställning till hur rennäringen bör kompenseras för de olägenheter som kan uppstå på kort och lång sikt. Vindkraftföretagets åtgärder för att möjliggöra en samexistens mellan rennäring och vindkraft bör utvärderas och beaktas.

Östra Kikkejaure sameby har motsatt sig att en vindkraftsindustri tillåts under nuvarande förhållanden. Samebyn har anfört bl.a. följande. Tillgången till vinterbete är direkt avgörande för hur samebyn kan utveckla och bedriva sin verksamhet. En vindkraftsindustri av denna enorma storlek, med alla sina földeffekter som i sin helhet ska placeras inom samebyns marker, kommer att innebära att fortsatt renskötsel i dess nuvarande form omöjliggörs. Man kommer att tvingas förändra renskötseln till en form och ett innehåll som det i dag inte finns någon motsvarighet till i Sverige. Denna form innebär att ett tidigare naturbetande djur i stor utsträckning under vintersäsongen tvingas till överlevnad via utfodring. Kostnaderna för detta blir mycket stora samtidigt som det finns en stor risk för att marknadsvärdet av de renar som föds upp via foder blir väsentligt lägre än för naturbetesuppfödda renar. Förmodligen kommer även några av samebyns renskötselföretag att slås ut. Samebyn har hänvisat till reglerna i 3 kap. 5 § miljöbalken om skydd för rennäringen. I förarbetena uttalas att det finns ett övergripande ansvar för staten att bevara förutsättningarna för en fortsatt samisk renskötsel och aktivt skydda betesmarkerna från intrång från konkurrerande intressen. Det uttalas vidare att det är av stor betydelse från nationell synpunkt att skydda om-

råden som är viktiga för rennäringen mot förändringar. Prövningen ska utgå från att staten ska skydda områden av betydelse för rennäringen mot annan markanvändning för att i ett långsiktigt perspektiv tillhandahålla områden för framtida generationers renskötande sameer. Miljöprövningsdelegationens yttrande är bristfälligt och det görs ingen prövning av hur rennäringen påverkas i området. Riksdagen har flera gånger uttalat att den samiska kulturens fortlevnad måste garanteras och detta gäller inom varje sameby. Prövningen måste ske av renskötselns påverkan i det aktuella området och inte utifrån hur rennäringen i det stora hela påverkas. Renskötselrätten utgör en egendomsrätt som innebär att renbetesland inte kan tas i anspråk utan att fullvärdig ersättning utgår till samebyn. Vidare skyddas samebyns renbetesland av kulturella rättigheter, vilka kan uppställa ett absolut förbud att ta samebyns land i anspråk, oavsett om kompensation utges. Artikel 27 av Förenta nationernas konvention om medborgerliga och politiska rättigheter skyddar urfolks traditionella näringar, såsom renskötsel. Artikel 27 uppställer ett absolut förbud mot konkurrerande aktiviteter i urfolksområden som förhindrar eller kraftigt försvårar för urfolksindivider att utöva sina traditionella näringar. Om en enda av samebyns medlemmar tvingas ut ur rennäringen som ett resultat av en etablering av en vindkraftpark i Markbygden så är projektet förbjudet, oavsett vilken nytta denna skulle bringa till samhället i stort.

Föreningen Kolerbygdens landskapsskydd har framfört att bolaget inte kan få tillåtas anlägga storskaliga vindkraftsanläggningar i Markbygden inom naturområdet väster om stambanan och upp till gränsen mot Arvidsjaurs kommun. Naturområdet är Piteå kommuns enda större tysta och ostörda område med vildmarkskaraktär och har ett starkt skyddsvärde.

Landskapsbilden påverkas i alltför hög grad och dessutom hotar etableringen allemansrätten. Kommunen har för ett visst område avstyrkt etablering av vindkraft med hänsyn till att landskapsbilden påverkas i alltför hög grad för de boende. Vid Bänkerberget och Långtjärnberget har kommunen även bedömt att det bör finnas ett större hänsynsområde mot Lillpiteälven och dess sjösystem. Bolaget har däremot ansett att det är möjligt att anlägga verk närmare berörda vattendrag än vad som bedömts i översiktsplanen, vilket miljöprövningsdelegationen godkännt. Detta är märkliga förhållanden när kommunen äger rätten att bestämma om markanvändningen. Medlemmar som också är särskilt berörda sakägare fick aldrig från början och före samrådsmötet någon utsänd information och kallelse till samråd, vilket bolaget påstår. Trots detta godkänner miljöprövningsdelegationen bolagets påstående. Miljöprövningsdelegationens hantering strider mot regeringsformens begrepp om att iaktta saklighet och opartiskhet. Pilotanläggningen på Dragaliden bör utvärderas för återkoppling till framtida utbyggnad av Markbygden i stor skala innan tillåtlighet eventuellt ges.

Bolagets bemötande

Efter att ha tagit del av yttrandena till regeringen har bolaget anfört bl.a. följande. Rennäringsdelegationen har angett att 26 procent av samebyns vinterbetesmarker kan komma att bli obrukbara. Bolaget vill understryka att de 26 procent som nämns utgör den totala yta av vinterbetesmarkerna som omfattas av projektet. Den yta mark som rent faktiskt kommer att tas i anspråk av vindkraftverken med tillhörande strukturer är dock endast ca tre procent av projektets totala yta, i detta fall således mindre än en procent av samebyns samlade vinterbetesmarker. I den särskilda analys av de socio-ekonomiska konsekvenserna för Östra Kikkejaure sameby som bolaget upprättat redovisas en bedömning av påverkan och presenteras förslag till kompensationsåtgärder som kan dämpa påverkan. Av analysen framgår också att vindkraftverken och övriga anläggningar i projektet har givits en lokalisering så att merparten av de vinterbetesmarker som bedömts vara av riksintresse för rennäringsen inte berörs. Bolagets utgångspunkt är att samebyn fullt ut ska kompenseras för det intrång som rennäringsen kan drabbas av. I den kommande tillståndsprocessen avser bolaget att ytterligare låta dokumentera naturvärden genom särskilda naturinventeringar i syfte att anpassa anläggningen till de värdefullaste områdena.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen har den 25 september 2008 beslutat, efter begäran från Piteå kommun, att den planerade vindkraftsetableringen ska tillåtlighetsprövas enligt 17 kap. miljöbalken. Detta innebär att prövningen hos regeringen endast avser tillåtligheten och att det därefter ankommer på miljöprövningsdelegationen att ge tillstånd om tillåtlighet har meddelats. Vid denna prövning ska miljöprövningsdelegationen besluta om det närmare innehållet i tillståndet och, utöver de villkor som regeringen har föreskrivit för tillåtligheten, vilka villkor som ska gälla för tillståndet.

Den svenska energipolitiken ska skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning som i ökad utsträckning ska baseras på förnybar energi med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat. Omställningen till ett ekologiskt ut hålligt samhälle ska underlättas. Riksdagen har antagit som nationellt mål att andelen förnybar energi 2020 ska vara minst 50 procent av den totala användningen och fastställt en nationell planeringsram för vindkraft till motsvarande en årlig produktionskapacitet på 30 TWh till 2020, varav 20 TWh på land och 10 TWh till havs.

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. I naturvårdsarbetet innebär detta bl.a. att den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt för nuvarande och framtida generationer. En försämring av ekosystemens förmåga att långsiktigt generera tjänster ska undvikas. Människor ska ha tillgång till en god natur- och

kulturmiljö med rik biologisk mångfald som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Tillåtlighet

Regeringen delar miljöprövningsdelegationens bedömning att samrådsförfarandet har genomförts på ett sådant sätt att de krav som ställs i 6 kap. miljöbalken får anses vara uppfyllda.

Markbygdenområdet är till stora delar ett utpräglat skogsbrukslandskap med goda vindförhållanden. Delar av projektområdet har pekats ut som område av riksintresse för vindbruk enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Andra delar har pekats ut som områden av riksintresse för rennäringen enligt 3 kap. 5 § miljöbalken. Även områden med höga naturvärden ingår.

Inom utredningsområdet finns fyra Natura 2000-områden enligt det s.k. art- och habitatdirektivet. Tre av områdena utgörs av älvar med biflöden och det fjärde är ett skogligt objekt. Bolaget har i ärendet uppgivit att inga vindkraftverk eller vägar kommer att placeras inom Natura 2000-områdena. Utbyggnaden kan enligt bolaget dock ändå komma att påverka några biflöden i älvarnas vattensystem direkt eller indirekt, och i mindre utsträckning även de skyddade skogsobjekten. Utbyggnaden, i synnerhet dess väg- och kabeldragningar, kan komma att påverka hydrologin och vattenkvaliteten samt begränsa växt- och djurarters möjligheter till spridning. Även djurarters möjlighet till fri rörlighet för födosök, fortplantning m.m. kan komma att begränsas. Två naturreservat, varav det ena också är Natura 2000-område, två biotopskyddade områden och våtmarker av klass 1 och 2 omfattas av utredningsområdet. Inga vindkraftverk eller vägar kommer enligt bolaget att placeras inom dessa områden. Miljöprövningsdelegationen har bedömt att projektet inte kommer att påverka miljön i Natura 2000-områdena på ett betydande sätt och att tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken därför inte krävs för projektet.

Den planerade vindkraftsanläggningen kommer att förändra förutsättningarna för naturmiljöerna och i vildmarksområdena kommer upplevelsen av ostördhet att minska. Konsekvenserna för landskapsbilden blir stora då vindkraftverken kommer att dominera i landskapet och bli synliga på långt avstånd inom stora områden. Hinderbelysning på varje vindkraftverk kan medföra att påverkan på landskapsbilden blir betydande när det är mörkt ute. Ett flertal arter som listats i art- och habitatdirektivet respektive fågeldirektivet förekommer i utredningsområdet. Regeringen kan dock konstatera att inget område inom utredningsområdet har bedömts vara av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövården eller friluftslivet enligt 3 kap. miljöbalken. Inget område har heller angetts vara av riksintresse för obrutet fjäll eller obruten kust enligt 4 kap. miljöbalken.

Nästan hela utredningsområdet utgör vinterbetesmarker för framför allt Östra Kikkejaure sameby men även andra samebyar påverkas. Ca en fjärdedel av Östra Kikkejaure samebys totala vinterbetesmarker ingår i utredningsområdet. En mycket begränsad del av de områden som pekats ut som riksintresse för rennäringen berörs av utredningsområdet. Kunskaperna om hur storskaliga vindkraftsanläggningar påverkar rennäringen är små. Hur stort intrånget kommer att bli är mycket svårt att förutse. Med villkor om att bolaget ska kompensera för det intrång som verksamheten medför för rennäringens bedrivande, bedömer regeringen i likhet med miljöprövningsdelegationen, att rennäringen i de områden som bedömts vara av riksintresse inte kommer att påtagligt försvåras och att hinder för tillåtlighet därmed inte föreligger. Kravet på kompensation för intrång och även skadeförebyggande åtgärder gäller hela utredningsområdet och omkringliggande områden.

Försvarsmakten har framfört att det finns konflikter mellan en vindkraftsetablering inom utredningsområdet och totalförsvarets intressen i området. Omfattningen av konflikten kan bedömas först i samband med lokaliseringen av varje enskilt vindkraftverk. Av 3 kap. 9 § miljöbalken följer att ett område som har betydelse för totalförsvaret ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen. Enligt regeringens bedömning innebär inte försvarsintresset ett hinder för vindkraftsetableringen inom utredningsområdet i stort. Däremot kan lokalisering och utformning av enskilda verk på vissa platser i området påtagligt motverka totalförsvarets intressen. Med villkor om att Försvarsmakten ska godkänna varje enskilt verks placering och utformning bedömer regeringen att konflikt inte föreligger med totalförsvarets intressen.

Vid prövning av nya verksamheter ska alltid övervägas om det finns alternativa lokaliseringar som ger mindre intrång och olägenhet för människans hälsa och miljön än den föreslagna. Bolaget har beskrivit alternativa möjligheter att framställa motsvarande mängd förnyelsebar energi som den sökta verksamheten omfattar på annan plats eller på annat sätt. Regeringen finner att de av bolaget redovisade alternativa förslagen till lokalisering av vindkraftsanläggningar har fler motstående intressen och därför är mindre lämpliga sett ur ett miljömässigt helhetsperspektiv. Regeringen gör ingen annan bedömning i lokaliseringsfrågan än den miljöprövningsdelegationen har gjort. Det av bolaget redovisade alternativet med en utbyggnad av vattenkraft i två av de fyra nationalälvarna och två av de sista stora skogsälvarna har inte varit aktuellt i regeringens överväganden av alternativ.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan finner regeringen att hinder mot verksamheten inte föreligger enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Regeringen finner vidare att den ansökta verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål eller mot de krav som ställs i 2 kap. 2-6 §§ miljöbalken.

Kommunfullmäktige i Piteå kommun har i samband med beslutet att begära att regeringen skulle förbehålla sig att pröva tillåtligheten av en storskalig vindkraftsetablering inom Markbygdenområdet, även tillstyrkt projektet. Enligt beslutet ska Miljö- och byggnämndens synpunkter därvid beaktas. Inga gällande detaljplaner eller områdesbestämmelser berörs. Kommunen har antagit en fördjupad översiktsplan med ett utpekad utredningsområde för vindkraft. Det av bolaget föreslagna området för vindkraftsetablering sträcker sig något utanför översiktsplanens utredningsområde för vindkraft. Regeringen konstaterar att bolaget i ansökan uppgivit att områden som i huvudsak ligger utanför det som anges som utredningsområde för vindkraft i kommunens översiktsplan generellt kommer att undantas från placering av vindkraftverk.

Vid den samlade bedömning som ska göras vid prövning enligt 17 kap. miljöbalken finner regeringen att med bolagets åtaganden, lämpliga skyddsåtgärder och försiktighetsmått samt villkor bör en storskalig vindkraftsetablering i Markbygdenområdet tillåtas.

Regeringen förutsätter att bolaget genomför de kompletteringar som miljöprövningsdelegationen bedömer krävs för tillståndsprövningen samt att kompletteringarna tas fram i nära samråd med dem som berörs. Vidare förutsätter regeringen att lokaliseringen av verken och vägarna sker så att påverkan på naturvärdena i området så långt möjligt begränsas.

I den verksamhet som detta beslut omfattar ingår inte de av bolaget angivna kringverksamheterna, såsom grus- och bergtäkter, betongindustri, utbyggnad av hamnen i Haraholmen och industrier för vindkraftverkens komponenter. Dessa verksamheter provas i annan ordning.

Villkor

Vindkraftsetableringens förenlighet med totalförsvarets intressen kan bedömas först i samband med den närmare lokaliseringen av varje enskilt vindkraftverk. Villkor bör därför föreskrivas om att Försvarsmakten ska ha godkänt placeringen av varje enskilt verk innan byggnads- och anläggningsåtgärder påbörjas.

Villkor bör föreskrivas om att den närmare placeringen och utformningen av vindkraftverk och vägar ska ske så att påverkan på rennäringens bedrivande så långt möjligt begränsas. Särskilda försiktighetsmått ska vidtas om länsstyrelsen finner det nödvändigt. Bolaget ska vidta åtgärder i syfte att kompensera för det intrång som verksamheten förorsakar rennäringen i utredningsområdet och omkringliggande områden. Vidare bör föreskrivas att bolaget ska undersöka hur anläggandet och driften av vindkraftsanläggningen påverkar rennäringens bedrivande och att denna undersökning ska utföras i samråd med berörda samebyar. Program för dessa åtgärder ska lämnas till länsstyrelsen för godkännande innan byggnads- och anläggningsåtgärder påbörjas.

Villkor bör föreskrivas om att den närmare placeringen och utformningen av vindkraftverk och vägar ska ske så att påverkan på naturvärdena så långt möjligt begränsas. Särskild hänsyn ska tas till de områden som skyddats för sina naturvärden. Vindkraftverk och vägar bör undvikas även i anslutning till dessa områden. Vidare bör föreskrivas att bolaget också ska undersöka hur anläggandet och driften av vindkraftsanläggningen påverkar flora och fauna, i synnerhet fåglar, i området. Ett program för detta ska lämnas till länsstyrelsen för godkännande innan byggnads- och anläggningsåtgärder påbörjas.

För att minska risken för olägenheter genom buller och skuggor från vindkraftverken bör villkor om ljudnivåer och skuggbildning föreskrivas. Föreslagna villkor följer praxis. För det område vid Bänkerträsk som kommunen avser att detaljplanelägga bör begränsningsvärdet sättas till 35 dBA.

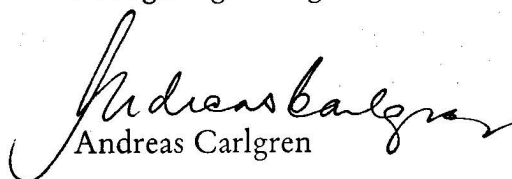
Det är angeläget att etableringsområdet kan återställas om verksamheten läggs ned. Det bör därför föreskrivas villkor om detta.

Regeringen vill framhålla att de nu redovisade villkoren kan medföra att det enligt beslutet högsta tillåtna antalet vindkraftverk i Markbygdenområdet inte går att uppföra.

Regeringen anser, i likhet med miljöprövningsdelegationen, att villkor om ekonomisk säkerhet för återställningsåtgärder efter avslutad verksamhet bör ställas i tillståndsbeslutet.

Behovet av ytterligare villkor för verksamheten, bl.a. om vindkraftverkens placering, anläggande av väg, kontrollprogram samt lämpliga tidsperioder för byggnads-, anläggnings- och underhållsarbeten, får bedömas vid den fortsatta tillståndsprövningen.

På regeringens vägnar

Andreas Carlgren

Ann Bölske

Kopia till

Markbygden Vind AB

c/o advokat Nils Ryrberg, Advokatfirman Åberg & Co AB

Försvarsdepartementet

Socialdepartementet

Jordbruksdepartementet

Kulturdepartementet

Näringsdepartementet

Försvarsmakten

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Socialstyrelsen

Fiskeriverket

Sametinget

Naturvårdsverket

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Statens geotekniska institut

Boverket

Statens energimyndighet

Banverket

Vägverket

Transportstyrelsen

Sveriges geologiska undersökning

Skogsstyrelsen

Riksantikvarieämbetet

Piteå kommun

Östra Kikkejaure sameby

Semisjaur-Njarg sameby

Svenska samernas riksförbund

Föreningen Kolerbygden landskapsskydd

Jägarnas riksförbund Piteå viltvårdsavdelning

NordVitamin AB

Karl-Erik och Ann-Mari Ekström

Agneta Broman och Mark Barkley

Gerd Karlsson

Karin Borgman och Anders Borgman

Katriina och Roger Jonsson

Kjell Johansson

Kristina Andersson

Magnus Lundström

Stefan Lundström

Mustafa Tokalic och Ann-Marie Lind-Tokalic

Ove Johansson

Peter Lindvall

Christer Bergdahl

Roland och Margareta Olofsson

Tage och Eva-Marie Stenberg

Tomas och Irene Bergdal

Nils Rinander